

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : มาตรการทางกฎหมายในการถอดถอนสมาชิกสภา
ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 286
ชื่อผู้เขียน : นายตรีรัตน์ จุยมณี
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พูนศักดิ์ ไวสารรวง	
3. รองศาสตราจารย์ ดร. นิยม รัฐอมฤต	

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 286 โดยมีประเด็นการศึกษาว่า ประเทศไทยควรมีมาตรการในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 286 ในลักษณะใดจึงเหมาะสม วิธีการศึกษาเพื่อหาคำตอบข้างต้น กระทำโดยศึกษาวิธีการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ต่างประเทศใช้กันอยู่ ได้แก่ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดามีพระราชบัญญัติเรียกว่า "Recall and Initiative Act" เป็นการถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้คนเดียว ไม่ใช่ถอดถอนทั้งสภา รวมทั้งของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการถอดถอนกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 14(6)

ผลการศึกษาพบว่าในต่างประเทศที่นำรูปแบบประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้โดยให้สิทธิราษฎรสามารถถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้ ได้แก่ รัฐ (Canton) บางรัฐของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ มีวิธีการอย่างหนึ่งที่เรียกว่า "Aberrufungsrecht" คือการถอดถอนผู้แทนหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นออกจากตำแหน่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา นำระบบดังกล่าวมาใช้ เรียกว่า "Recall" ซึ่งใช้ในรัฐต่าง ๆ ประมาณ 14 มลรัฐ และประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศแคนาดาเป็นการถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งได้คนเดียวไม่ใช่ถอดถอนทั้งสภา และสะดวกในการนำไปปฏิบัติ สำหรับประเทศไทยควรใช้มาตรการในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารที่เหมาะสมดังต่อไปนี้ ภายหลังการดำรงตำแหน่งครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองท้องถิ่นใด เห็นว่าพฤติการณ์ของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ได้แก่ การกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดี หรือจารีตประเพณี หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ หรือหย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีการเข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งล่าสุด โดยทำเป็นคำร้องขอเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในท้องที่ที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งอยู่ และต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการเข้าชื่อตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หลังจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการไต่สวนมูลเหตุในการร้องขอโดยรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ สรุปเปรียบเทียบเพื่อให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งประกอบการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียง

การลงคะแนนเสียงถอดถอนจะจัดขึ้นหลังจากการดำเนินการไต่สวนเสร็จสิ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องยืนยันให้มีการจัดให้ลงคะแนนเสียง การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งครั้งใด ถ้ามีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมด ให้การเข้าชื่อครั้งนั้นตกไป

หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลง
คะแนนเสียงทั้งหมด และมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มาใช้สิทธิลง
คะแนน ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลง
คะแนนเสียง